
The Antiphysical Review

Founded and Edited by M. Apostol

111 (2005)

ISSN 1453-4436

Un "punct de vedere" asupra unui "punct de vedere"

M. Apostol

Department of Theoretical Physics, Institute of Atomic Physics,
Magurele-Bucharest MG-6, POBox MG-35, Romania
email: apoma@theory.nipne.ro

Se zice ca patru directori de institute de cercetare din Romania, impreuna cu presedintii lor aferenti de consilii stiintifice, ar fi adresat recent presedintelui Romaniei si ministrilor relevanti un "punct de vedere" asupra "cercetarii stiintifice institutionale din Romania".

Din acest "punct", din pacate, "vederea" este proasta. Premizele "punctului" sint irelevante pentru cercetarea stiintifica iar masurile propuse de "punct" pentru redresarea situatiei cercetarii stiintifice in Romania, cind nu sint inoperante, sint daunatoare.

Pentru o abordare adecvata a situatiei cercetarii stiintifice in Romania trebuie schimbat "punctul" din care se face "vederea". Cel mai bine ar fi sa se schimbe "vederea", si astfel de manageri, care isi dau cu parerea gresit si daunator despre cercetarea stiintifica, sa-si puna ochelari si apoi sa fie inlocuiti cu oameni cu vederea buna.

Mai intii, vocabula "institutionale" din adresa este inadecvata: in calitate de autoritate oficiala in cercetare se vorbeste numai de cercetarea institutionala. Sub acest raport nu mai exista decit cercetarea exclusiv individuala, ce nu intra in atributiile oficiale. Altfel am fi in situatia "profesoara de engleza dau lectii de franceza". Managerii nostri de cercetare sint "profesoara de engleza ce da lectii de franceza". Documentul are in vedere probabil cercetarea din institutele nationale, dar institutele are si academia. Universitatile, ce au si ele cercetare, sint si ele tot institutii. La fel si eventuale companii private. Din capul locului, nu se intelege. Managerii si administratorii de cercetare ai Romaniei nu stiu sa vorbeasca despre cercetarea stiintifica.

Documentul se deschide cu deplingerea pozitiei codase a Romaniei intr-un clasament international al numarului de publicatii stiintifice. Si continua cu declararea unei "situatii dramatice privind realizarile cercetarii stiintifice din Romania".

"Situatia privind realizarile" este cel putin impropriu. Poate ca documentul doreste sa spuna ca situatia cercetarii in Romania ar fi "dramatica", ceea ce poate fi corect.

Grav este ca acest parcurs de text lasa sa se inteleaga ca publicatiile stiintifice ar insemna realizari ale cercetarii. Aceasta este o confuzie grava. O realizare a cercetarii stiintifice este, de exemplu, reactorul nuclear, altele ar fi trimiterea omului pe Luna, transistorul, laserul. Toate acestea nu sint publicatii stiintifice, desi multe dintre astfel de realizari sint consemnate in publicatii stiintifice. Cum nu orice realizare a cercetarii stiintifice este consemnata intr-o publicatie (de exemplu trimiterea omului pe Luna), tot asa exista o cantitate imensa de publicatii stiintifice ce nu contin nici o "realizare a cercetarii stiintifice". Publicatiile stiintifice sint consemnari, scrise si publice, ale unor opinii ale autorilor lor asupra unor chestiuni de natura stiintifica.

Cu aceasta ocazie documentul ridica, fara sa vrea, o chestiune de importanta capitala, anume scopul si misiunea cercetarii stiintifice. Ce se doreste in Romania de la cercetarea stiintifica? Se

doresc cit mai multe publicatii stiintifice? Se doresc realizari de relevanta sociala, economica? Se doresc produse de inalta tehnicitate cu valoare de piata? Ce se poate, "posibil", dori de la cercetarea stiintifica din Romania, si, in general, de la cercetarea stiintifica? Ce este, si la ce foloseste cercetarea stiintifica? Astfel de intrebari constituie punctul de pornire al oricarei politici de cercetare stiintifica.

De exemplu. SUA doresc sa controleze individul, multimile si planeta (catre cele bune, bineintele) pe baza rezultatelor cercetarii stiintifice. Cum? Prin electronizarea biologiei, prin studiul sistemelor complexe, cum ar fi planeta, clima si celula vie, si prin noi generatii de energie nucleara. Franta doreste ca cercetarea ei stiintifica sa fie relevanta pentru electronica, Anglia pentru biomedicina, Japonia pentru energie si laseri, Germania se mai gindeste, etc, etc. Romania nu numai ca nu are o pozitie relativ definita in aceasta chestiune, dar produce, prin diversi oficiali ce-si dau cu parerea gresita, multa confuzie. Avind si puterea, prin confuzia pe care o produc, acesti oficiali dauneaza grav cercetarii stiintifice din Romania.

Nici un stat dezvoltat nu fixeaza ca obiectiv pentru cercetarea lui stiintifica un numar cit mai mare de publicatii stiintifice, asa cum incearca oficialii de cercetare ai Romaniei. De ce? Pentru ca un astfel de obiectiv, pe langa faptul ca are o utilitate restrinsa, este cel mai usor de falsificat. Dimpotriva, astfel de state cultiva si promoveaza cercetarea stiintifica, printr-o finantare adecvata, printr-o organizare si administrare consistente, rationale, cu sens, in vederea atingerii unor obiective definite, si constata ca toate acestea duc la rezultate stiintifice consemnate in publicatii stiintifice, rezultate ce pot avea relevanta pentru aplicatii practice, pentru produse de inalta tehnicitate, pentru educatia si instructia de stiinta, pentru realizarea obiectivelor. Toate acestea se fac cu oameni ce au necesar doua calitati: sint profesionisti si sint cinstiti. In masura in care finantarea cercetarii stiintifice este adecvata, iar politicienii, managerii si administratorii de cercetare sint profesionisti ai cercetarii si sint cinstiti, cercetarea stiintifica "da roade", adica are si realizari, si rezultate, si publicatii. Romania nu-si finanteaza practic de loc cercetarea stiintifica (prin politica ei de stat Romania finanteaza niste cheltuieli oneroase in numele cercetarii stiintifice), iar personajele cu autoritate politica si administrativa in cercetarea din Romania nu indeplinesc nici una din aceste doua calitati, profesionalism si cinste. Acesta este motivul pentru care cercetarea stiintifica este distrusa sistematic in Romania, in anii din urma mai mult ca oricind.

Cel mai simplu raspuns la intrebarile privind natura, scopul si misiunea cercetarii stiintifice este: cercetarea stiintifica, prin natura ei, produce rezultate stiintifice, adica produce cunostinte stiintifice, produce stiinta. Stiinta este suma cunostintelor pozitive, adica suma acelor cunostinte ce sint atit de probabile incit pot fi considerate ca sigure, garantate. Utilitatea unor astfel de cunostinte este evidenta. Acesta este raspunsul cel mai simplu, prin care poate incepe orice politica de cercetare stiintifica, raspunsul minimal. Obtinerea unui rezultat stiintific este, probabil, un proces creativ, dar stabilirea lui este un proces consensual, se face prin interactii intre profesionisti, asa ca, necesar, el implica publicatii stiintifice. Daca rezultatul este finit, consensul este practic imediat, si respectiva publicatie are relativ putine citari. Daca rezultatul este fragmentar, lacunar, "promite" (numai ceea ce lasa de dorit poate "promite"), atunci respectiva publicatie se "bucura" de multe citari si genereaza la rindul ei alte publicatii, la fel de imperfecte. Rezultatele stiintifice valoroase implica relativ putine publicatii si citari, in vreme ce rezultatele stiintifice imperfecte se afla in multe publicatii si sint des citate. De aceea estimarile de tip ISI (Institute for Scientific Information, Thompson, Philadelphia), ce acorda un indice de impact mare publicatiilor si citarilor stiintifice numeroase, nu reflecta valoarea stiintifica ci, dimpotriva, ele reflecta un proces incontrollabil in imperfectiune, dezbaterea unor rezultate stiintifice imperfecte, si, deci, mai putin, sau deloc, valoroase. Utilizarea codului ISI pentru ierarhizarea valorilor stiintifice si profesionale este, de aceea, improprie, si conduce, in fapt, la falsificarea stiintei.

De altfel, statele dezvoltate, care cultiva cercetarea stiintifica, nici nu-si pun vreodata problema

utilizării clasificărilor ISI pentru ierarhizarea valorilor științifice și profesionale, după cum nu-și pun ca obiectiv al cercetării numărul de publicații științifice. Este adevărat însă că ISI reflectă un proces extensiv de muncă în cercetarea științifică (o dezvoltare pe orizontală, precum se întinde un mușgai), munca ce produce în cea mai mare parte rezultate false și inutile, ce sunt rejectate, dar care poate conduce și la puține rezultate corecte și valoroase. Cercetarea științifică este o mașină termică cu un randament extrem de scăzut, știința produsă de ea reprezintă lucrul mecanic util, iar ISI reflectă căldura cedată sursei reci. Cei mai mulți cercetători, cu cele mai multe publicații științifice și cele mai multe citări, nu fac altceva decât să "încalzească atmosfera". Dar această cercetare științifică, așa puțin "rentabilă" cum este ea, este singurul mijloc pe care îl cunoaștem de a produce știința la nivel social. În plus, costurile sociale absolute implicate de această cercetare sunt, comparativ, extrem de reduse.

Un număr mare de publicații științifice, cu un număr mare de citări, cu atâtea și atâtea rezultate eșuate, reflectă totuși un număr mare de cercetători, condiții adecvate de lucru, o finanțare adecvată, reflectă ceea ce se cheamă cultivarea, promovarea, dezvoltarea cercetării științifice. Adică, "mașină termică". ISI este astfel o măsură a cercetării științifice, adică o măsură a fondurilor dedicate cercetării științifice și a gradului de eficiență a organizării și administrării cercetării științifice. O dată pusă în funcțiune această mașină, statele dezvoltate știu sigur că ea va produce rezultate științifice. Această cunoștință provine din natura cercetării științifice, și tot știința este cea care ne învață acest lucru, adică ne învață ce este știința și cercetarea științifică. Dimpotrivă, ne-finanțarea cercetării științifice, dezorganizarea și coruperea ei, distrugerea ei, în fond, practicate de state provinciale, subdezvoltate, lămurite, auto-marginalizate în societatea internațională, induse sau auto-induse în eroare și confuzie, generează cerințe improprii impuse cercetării, și conduc la concluzii false asupra ei, cum ar fi numărul mare de publicații, de citări, publicarea în "reviste din circuitul principal", ierarhizarea ISI, etc, etc. România "excelează" în astfel de improprietăți la adresa cercetării științifice, din păcate, tocmai pentru că nu vrea, nu poate, nu știe să cultive cercetarea științifică. În schimb, vrea să aibă "semnele" ei exterioare, accidentale. Acesta este bine-cunoscutul sindrom "cargo science", tipic pentru colectivitățile sociale înapoiate.

Un exemplu. Probabil cea mai respinsă revistă de fizică din lume, *Phys. Rev.*, este subvenționată cu fonduri adecvate, administrată de un staff profesionist, salarizat adecvat, editată și publicată în condiții grafice excepționale și, poate cel mai important lucru, "publicată" și "advertizată" intens (cred că pe românește n-avem nici măcar termenul!), cu cheltuieli corespunzătoare. Ca urmare, revista este faimoasă, poate mult mai puțin citită, dar sigur cea mai respinsă, căutată de aproape toți cercetătorii de peste tot, și ca autori, și ca cititori, și, desigur, se bucură de una dintre cele mai mari cotații ISI. În aceste condiții, scopul unei astfel de reviste nu este acela de a publica rezultate valoroase de știință: acestea apar în ea în mod inevitabil și natural, absolut intimplator (precum ploaia: precum la alții, când plouă, plouă și la ei!). Scopul unei astfel de reviste științifice, și politica ei este acela de a-și crește faima, respinderea, atractivitatea, pentru a avea cit mai mulți abonati, pentru a crește interesul autorilor și cititorilor de știință pentru ea, etc, etc. Revista este desigur tratată ca o afacere. Autorii de știință care reușesc rezultate valoroase își găsesc poate mai rar locul într-o astfel de revistă, și vor fi citați mai puțin, indicele lor ISI fiind mai slab. Dar "autorii de cercetare", cei ce fac multe lucruri slabe, dar inevitabile în cercetare, cei ce "încalzește atmosfera", sunt publicați masiv într-o astfel de revistă, și, desigur, citați mult. Ei au un indice ISI ridicat.

În epoca noastră știința este un "pestisor de aur". Să presupunem că într-un lac există un pestisor de aur. Care este cea mai bună metodă de a-l captura? Desigur, vom arunca navoade mari, cit mai mari, mai multe și mai dese, și vom crește astfel probabilitatea de a-l captura. Continuând așa, cert, îl vom prinde până la urmă. Desigur că, în această întreprindere, care nu este altceva decât cercetarea științifică, vom prinde și multă caracudă, adică pesti normali,

neinteresanti, "nestiintifici", dar asta nu ne deranjeaza. Este singura metoda pe care o cunoastem de a prinde "pestisorul de aur".

Desigur, ca in orice activitate umana, si cercetarea stiintifica este falsificata, adulterata. In fond, nimic nu scapa omului. Adica, dupa o vreme, vazind ca pestisorul de aur "se lasa greu", invelim caracuda in poleiala si o vindem ca stiinta. Toti stim asta, dar mai exista si contribuabili fraieri care nu stiu, ii mai pacalim astfel, si continuam victorios sa inselam in numele cercetarii stiintifice. Tot pescuind asa in ape tulburi putem pierde pina la urma problema din vedere, si "uitam pentru ce ne-am adunat", asa incit falsificarea stiintei poate merge pe scara mare. Cel mai sigur mijloc de falsificare este sa tratam cercetarea si stiinta ca pe o afacere comerciala, cu notiuni ca marfa, profit, piata, competitie, rentabilitate, transfer tehnologic, productie, spin-off (ciudat, spin-on nu exista?), parc tehnologic, etc, etc, asa cum se face pe larg acum de catre Uniunea Europeana. Suna bine la contribuabil, il stoarcem sigur de bani. Pretul acestei escrocherii este desigur distrugerea stiintei si a stiintificilor.

Dar daca cercetarea stiintifica este distrusa, cum este ea in Romania, daca cercetatorii din instituturile nationale nu sint salarizati, daca echipamentele de cercetare nu mai exista, daca sub sloganul ISI confectionam cercetatori falsi, daca, prin contrast cu exemplul anterior, singura revista nationala de fizica a Romaniei este lasata in paragina, cum sa mai avem cercetare stiintifica in Romania, cum publicatii, cum activitate in acest domeniu?

Rezultatele stiintifice sint numai partea minimala a cercetarii stiintifice. Ele sint utile invatamintului de stiinta, tehnologiei superioare, proiectelor industriale, civile sau militare de relevanta economica-sociala, produselor tehnologice cu valoare de piata, ducind in cele din urma, in felul acesta mediat si secvential, la bunastare, civilizatie, cultura, progres, speranta. Rezultatele stiintifice constituie conditia necesara, si numai necesara, nu si suficienta, a unor astfel de realizari. Pentru suficienta e nevoie de industrie, comert, productie, servicii, resurse, organizare economica-administrativa, pietee, debusee, etc, etc. Toate astea pot constitui elementele unei politici elaborate, dezvoltate, a cercetarii stiintifice, si pot conduce la realizari stiintifice importante. Desigur, o tara mica si cu dificultati precum Romania nu-si poate permite sa-si fixeze o politica de cercetare stiintifica ambitioasa, nu ar fi realist ca Romania sa concureze, sau sa copieze, nici macar sa imite, SUA, de exemplu, in aceasta chestiune. Romania nu va fi pe primul loc in lume in cercetarea stiintifica, dar cultivarea adecvata a cercetarii ei stiintifice o poate aduce pe un loc decent, rezonabil, potrivit resurselor si puterilor ei, ar fi si ea in clasament, ar fi acceptata, inclusa, in societatea internationala, chiar daca mai pe la coada. Dar Romania nu-si pune, din pacate, o astfel de problema judicioasa, dimpotriva, Romania isi distruge cercetarea stiintifica si are pretentia absurda sa concureze SUA la "publicatii stiintifice", precum la fotbal si la gimnastica feminina! Natiune de chibiti, populatia Romaniei! Asta numai pentru a ne arata inca o data cit de aberant poate fi absurdul!

Nu cultivam nici tara nici resursele ei, nici macar pe cele mai ieftine, cum sint resursele umane, dimpotriva, le distrugem, preferam sa cersim la portile Europei asa-zisa intrare in UE. Firimiturile pe care le primeste Romania din aceasta cersetorie sint insusite direct de politicienii, administratorii si managerii ei, asa ca sint destule personaje la Romania interesate de intrarea ei in UE. Mai mult, cind se face pomana pe banii altora, se ivate posibilitatea ca si cel ce da sa ia. Asa ca nici "comisionarii" UE nu sint dezinteresati de "destinul european al Romaniei". Mult aclamatele participari ale cercetarii stiintifice din Romania la "programele-cadru" de cercetare europeana sint trucuri ieftine, de "scoala profesionala", de care beneficiaza direct in buzunar exclusiv datatori si primitori de spaga si mita, romani si europeni intr-un parteneriat fraudulos. Aceste personaje se recruteaza exclusiv din cadrele manageriale, administrative si politice, provenite in cea mai mare parte in cercetarea romaneasca din blocul utecist-pecerist-securist, iar in cercetarea comunitara din spuza ideologica bolsevico-stalinista europeana. Acesti escroci internationali sint caracterizati

prin complicitate, secretomanie, frica, ura, santaj reciproc si o absoluta lipsa de profesionalism. Nici un manager de proiect comunitar, nici un lider participant, roman sau strain, nu prezinta vreodata in public, cu intrare libera pentru profesionisti, rezultatele cercetarii stiintifice derulate in astfel de proiecte. De altfel, cercetarea comunitara traieste pe 5% din bugetul total al cercetarii europene, asa ca este absolut minora, dar desigur tot insuficienta pentru lacomia acestor escroci organizati la nivel european. In numele cercetarii stiintifice cercetarea comunitara cheltuie fonduri pentru turism stiintific, diurne frauduloase, transferuri financiare ilegale, costuri sociale, etc, etc. Ca cercetarea stiintifica europeana e jefuita de 5% din bugetul ei nu s-ar supara nimeni. Slabiciunile democratice costa! Dar lacomia acestor tilhari nu are limite. Romania, de exemplu, da 20% din propriul ei buget de cercetare la cercetarea comunitara, si n-are atitia manageri utecisti-peceristi-securisti escroci ca sa absoarba aceste fonduri: ramina cu dumaticatul in git!

Personaje politicianiste, "administrativiste" si "managerialiste" din cercetarea comunitara europeana si romaneasca confectioneaza reguli de cercetare stiintifica pe care le impun cu forta comunitatii de cercetatori, impun o birocratie imensa in cercetarea stiintifica, promoveaza improprietati absurde precum "justificarea cercetarii" (de parca ne-au prins si trebuie sa ne "justificam!"), "impactul economic-social" (de parca cercetatorii ar trebui sa faca gaura in cer, sau cel putin in economie sau societate!), "schema de realizare", "schema de valorificare" (adica diagrame pe limba lor pasareasca de ingineri, economisti, "socialisti" ratati, care sint refuzati de cuvint, acolo unde limba lor ii lasa au nevoie de imagini pe care sa umble cu degetul!), "managementul proiectului" (de parca un proiect de cercetare e un santier de constructie!), etc, etc. Nici unul, dar absolut nici unul dintre aceste personaje inepte si agresive, care conduc cercetarea stiintifica "de se zguduie peretii", n-au facut in viata lor cea mai minuscule cercetare, n-au nici un rezultat stiintific, n-au fabricat in viata lor nici cel mai modest proiect de cercetare, pe care sa-l supuna unei "competitii de proiecte" pe care o aclama atit de mult, n-au reusit sa aplice personal niciodata, absolut niciodata, regulile pe care ei insisi le profeseaza cu atita ardoare mitocaneasca in cercetare. Cu ce moralitate, si cu ce credit si legitimitate dau astfel de personaje reguli de cercetare? Nici un ministru de cercetare de la Romania, nici un functionar din ministerul de cercetare al Romaniei, nici un director de institut de cercetare, nici un membru al vreunei "comisii nationale de elaborare de strategii" in cercetare, de "evaluare" si "monitorizare" a cercetarii n-au facut vreodata un proiect de cercetare stiintifica. Cum dau ei reguli, atunci? Nu e asta lipsa serioasa de rusine? Cine sint aceste personaje in lumea profesionala? Daca nu niste anonimi? In prostia lor adinca ei confunda nevoile generale ale societatii cu cerinte stricte, imposibil de indeplinit, astfel ca, in fapt, ei boicoteaza misiunea sociala a cercetarii stiintifice. Desigur ca politicienii de cercetare ar trebui sa fie primii care sa enunte nevoile generale ale societatii in privinta stiintei si tehnologiei, dar numai in conjunctie cu profesionistii, care trebuie sa arate ce e posibil, ce e probabil si ce e absurd. Or, daca de atita timp cercetarea merge prost, si in Romania si in Europa comunitara, nu e cazul sa inteleaga totusi, acesti microbi, ca n-au reusit, ca nu asa se face, ca au distrus-o, si s-o lase, s-o mai lase si sa se duca?

Nici un investitor serios nu vine si nu va veni vreodata in Romania, atita vreme cit noi aici furam nu muncim, distrugem nu construim. Conducatorii romanilor nu vor sa stie ca nimeni nu vine sa dea, toti vin sa ia, si numai daca construim aici vom atrage oameni care sa doreasca sa ia ceva de la Romania fara sa spolieze, si numai atunci vom putea negocia. A, mi se va spune, sintem fortati, sintem intr-un razboi imperialist care ne va nimici, nimeni nu ne intreaba de fapt daca vrem sa intram in UE, ne baga fortat ca sa poata sa ne jecmaneasca. Dar eu nu vad cum UE sau altcineva ne poate forta sa stam cu miinile incrucisate, si sa ne batem joc de tara! Si la urma urmei, conteaza si cum sintem invinsi: in picioare sau culcat.

Cam atit, deocamdata, cu teoria. Revenind la document.

Inca si mai mult, in paragrafele introductive documentul sustine ca, desi Romania o duce foarte

prost la publicatii stiintifice, cele patru institute semnatare ale documentului o duc foarte bine, sint fruntase in "productia" de astfel de publicatii. Se intelege asadar ca desi e rau e bine, si chiar daca e bine e rau. Adica, nu se intelege nimic. Pentru ca o analiza adecvata, pe care documentul e incapabil sa o faca, din pacate, arata ca diferentele in numarul de publicatii stiintifice provin din multe cauze conjugate, cum ar fi specificul domeniului de cercetare stiintifica, diferentele in conditiile de finantare si organizare, diferentele in numarul si calitatea resurselor umane, evolutia in timp, etc, etc. Un institut de cercetare in domeniul pielariei, de exemplu, nu poate avea in ziua de astazi acelasi numar de publicatii ca un institut in domeniul chimiei; nici un institut cu 300 de cercetatori nu poate fi la fel in numarul de publicatii cu un institut cu 30 de cercetatori; nici unul bine hranit cu unul lasat in mizerie; nici un cercetator tinar, sau un cercetator batrin, cu unul matur.

Mult mai interesant este ca autorii documentului (pe care nu-i cunosc) nu exceleaza nici pe de parte in numarul lor personal de publicatii stiintifice. Fiindca nu exista nici un politician, manager sau administrator de cercetare in Romania care sa aiba un numar personal de publicatii stintifice, cu atit mai putin oneste. Prin oneste profesionistii cercetarii inteleg facute singur nu la gramada, nu facute de altii, nu facute de straini in cadrul "maretelor colaborari internationale", nu compilate pe bani, nu platite cu doctoranzi si doctorande, nu cumparate cu bere la "scoli de vara" si cu tarie la "scoli carpathine de iarna" (nici cu "tiganci la minastire, chef, maici"), nu insiruite ca margelele pe ata pe aceeasi tema impronuntabila, nu multiplicata, nu copiate, nu gresite.

Exista in Romania, dar in lume la fel, mari "personalitati recunoscute international" care au inventat de mult o metoda imbatabila de a face publicatii (pseudo-) stiintifice nenumarabile. Metoda consta in "reproducerea din burta" a datelor experimentale publicate de autori straini dar influenti, citati mult in respectiva publicatie, care sint flatati astfel si publica si citeaza la rindul lor respectiva publicatie falsa, fiindca ea "confirma justetea". Asta, daca sint experimentatori de stiinta. Daca sint teoreticieni de stiinta copiaza numai o singura publicatie cu alte notatii, sau insiruie o aritmetica triviala, a carei corectitudine nimeni nu mai sta sa o verifice, dar au grija sa citeze copios, admirativ si triumfalist, autori straini "balonati" care isi cresc astfel "actiunile la bursa valorilor". Complicitatea asta oneroasa, deschisa sau tacita, produce multi umflati, care desigur, plesnesc ca un balon de pastaie de cauciuc de mazare la primul seminar serios. Simptomatic, toti refuza astfel de confruntari serioase. Astfel, numarul de publicatii creste ametitor, la fel si numarul de citari, si aceasta minciuna face cariera politica si manageriala a respectivilor trombonisti. In Romania, este simptomatic ca tocmai astfel de farsori iluzionisti impun "codul ISI" de evaluare. Acolo unde nu mai exista de mult calitate, mergem pe cantitate. "Marile personalitati stiintifice ale Romaniei cu recunoastere internationala" sint surogate de cicoare. Papagali de stiinta. Acesti inventatori de escrocherii, dupa ce au fost manageri si administratori de cercetare la Romania, s-au inaltat pe treptele "directorilor de constiinte", dau directii acum, fac formulare, stabilesc criterii, conditii si reguli, si fac politica in cercetarea romaneasca. Ei sint elita utecista-pecerista-securista. Nu mai sint "operativi" la cercetarea comunitara, lor li se da direct, de-a-dreptul: ei sint "nasul".

Ca sa (-mi) revin, analiza pe care documentul o propune, pornind de la numarul de publicatii stiintifice si de la repartitia lor pe institute si domenii de cercetare este nestiintifica si perpetueaza confuzii grave ce anuleaza in fapt, inca o data, orice inceput in politica cercetarii stiintifice a Romaniei.

Politicienii, administratorii si managerii cercetarii stiintifice a Romaniei deseneaza la nesfirsit, involuntar unii (din pura prostie), acelasi cerc vicios fals: Romania nu are stiinta pentru ca nu are stiintifici, si nu are stiintifici pentru ca nu are stiinta. Ei cer fonduri pentru cercetare, fara a defini nici macar un obiectiv consistent al acesteia. Principiul lor: "dati-ne noua banii de cercetare, ca stim noi ce sa facem cu ei (facem colaborari marete si ne cumparam publicatii stiintifice!)". Eu,

in locul guvernului, nu le-as da nici banii mei, dar mi-te banii poporului, dupa nivelul profesional si managerial pe care il etaleaza. Nivel atestat pentru toti prin "concursuri nationale" pentru ocuparea functiei de director, manager, administrator (pe cind concurs pentru ministru?).

Documentul continua cu o incercare de critica a planului national de cercetare-dezvoltare-inovare, despre care spune ca ar "contine elemente pozitive", fara sa reuseasca sa noteze profundul dezastru pe care acest plan l-a facut si il face in cercetare prin conceptul lui fundamental pe care se bazeaza in privinta institutelor nationale: competitia fara salarizare. Documentul nu vrea sa spuna ca instituturile nationale de cercetare din Romania nu sint salarizate. In schimb, documentul vrea sa "imbunatateasca" starea cercetarii la Romania.

Adaugind la perfecta inadecvare a analizei, documentul argumenteaza necesitatea finantarii cercetarii stiintifice in instituturile nationale de cercetare cu doua elemente: aceste instituturi sint mari si ar avea "proiecte majore". Logica este si aici lipsa: ar fi "mari" daca ar avea proiecte mari. Dar n-au proiecte mari. Sint mari in gol. Sint mari in regii si risipa, singurele lor proiecte majore sint distrugerea sistematica a stiintei in Romania. Singurele lor "proiecte mari" sint sa participe pe bani publici grei la "proiecte mari internationale". Adica, sa faca turism stiintific. Pentru ca nu poti participa la un proiect al altora daca nu ai tu personal un proiect al tau, care sa se acomodeze cu proiectul alora. Cu ce participi atunci? Noi venim cu ce, in astfel de colaborari? Venim cu noi? Asta se cheama, atunci, angajarea fortei de munca, adica cercetatorii romani sa munceasca la "capsunile din Spania", nu pentru cercetarea din Romania. Nimic rau in asta, dar s-o faca fara banii publici, ca "indivizi personali", pe spezele lor. Daca implica bani publici in asta, atunci sa vedem, pardon, si partea Romaniei aici, a celor ce lucreaza in Romania in cercetare, a celor ce se vor naste in Romania si vor lucra aici, in Romania, in cercetare. Sau nu mai vrem sa mai lucreze nimeni in cercetarea romaneasca? Poate nu mai vrem nici sa se nasca romani? Sa se nasca direct nemti. Sau americani.

Documentul culmineaza aproape, si-si atinge apogeul in pueril, cu propunerile de masuri in "vederea imbunatatirii rapide si eficiente a sistemului cercetare-dezvoltare din Romania".

Pe rind, ele suna asa.

1. Implicarea directa in elaborarea strategiei nationale in domeniul cercetarii a personalitatilor stiintifice "recunoscute international".

Sint multe personalitati stiintifice in Romania recunoscute international, dar niciuna nu este "recunoscuta national". Cum o sa faca "internationalul" pe "national" sa recunoasca? Dupa cum sint si multe personalitati stiintifice recunoscute national, dar nu "international". Cu astea ce facem? Nu le folosim? E vorba de "personalitati" sau strict de "international"? Ascundem iarasi turismul stiintific?

Adica, daca eu am 5 complici, stiintifici chipurile, in America sau in Germania, carora le trimit 5 tineri pe an (ca altadata haraciul la Poarta Otomana) ca sa faca chipurile cercetare la ei (si apoi ma pling fariseic in public ca fug "creierele" de acasa), sau pentru care fac presiuni la guvernul Romaniei sa le plateasca bani grei sub pretextul participarii la "maretele" lor planuri de cercetare, pot oricind atunci sa-i pun pe astia, care si-asa n-au prea mult caracter si maninca ce-apuca de pe unde apuca, sa semneze o scrisoare ca eu as fi o mare personalitate, sau alt complice de-al meu, autohton, ar fi, si uite asa confectionam la comanda, contra cost, "personalitati recunoscute international".

Documentul vrea sa-l duca pe presedintele Romaniei cu presul, si pe ministri de nas.

Ce e mai grav inasa, este deplina umilire si injosire pe care documentul o aduce prin astfel de ineptii profesionistilor cinstiti din cercetarea si invatamintul de stiinta din Romania. Care au avut si au rezultate in cercetare si in stiinta, care au facut si fac colaborari internationale, pentru ca cercetarea

stiintifica este eminentemente colaborativa si internationala prin universalitatea ei, colaborari ce se bazeaza strict pe interesul reciproc pentru rezultate stiintifice si nu pe bani de turism stiintific. E simptomatic ca astazi, cind comunicatiile electronice sint curente, se mai argumenteaza necesitatea intilnirilor "feis to feis" (la o cafea de bere!) pentru cooperarile stiintifice!

Nimeni nu spune ca Romania sa nu participe la "grandioasele proiecte maret" de cercetare stiintifica europene, nemtesti, americane, japoneze, internationale, mondiale si, in fond, planetare, unde Romania nu este acceptata decit daca plateste o cotizatie (atentie, cotizatie, pe linga costuri!) substantiala, dar eu, pardon ca vorbesc de mine, trebuie sa vad si partea de sub apa a acestui iceberg. Unde e constructia din tara? Vom aplauda cu totii daca participarea Romaniei la marile experimente epocale de la CERN ar insemna in acelasi timp, de exemplu, si crearea si dezvoltarea unui departament puternic in Romania de high-energy physics, cu teoreticieni, cu interpretori si analisti de date, cu scule si mijloacele necesare pentru o astfel de activitate; care departament sa ajunga si el la o adica, odata si odata, sa propuna un "mare" experiment epocal, sau cel putin unul mai mititel, nitel mai putin epocal, la marile acceleratoare ale lumii. Dar nu e, asta nu intra in planurile marilor promotori manageriali si politicieni de cercetare ai Romaniei. Ei vor ca Romania sa plateasca din bani publici cotizatia si costurile la CERN, ei sa mearga acolo cu diurne grase trase din astfel de bani ca sa "semneze acorduri", sa-si plateasca salarii grele din acesti bani si sa-si mai confecioneze din ei si publicatiile false cu sute de autori, unde unul in plus sau in minus nu mai conteaza, mai ales daca plateste.

Sau daca "marea participare" a Romaniei la "grandiosul" program de facilitati nucleare al Germaniei ar avea in Romania o contraparte in constructia si operarea acelei facilitati nucleare necesare diagnosticului si tratamentului medical specific, sau in (re-) crearea unui departament puternic de fizica nucleara aplicata, unde sa fie promovate atitea si atitea posibile aplicatii civile ale tehnicilor nucleare. Dar nici asta nu e.

Constat ca Romania este o mare putere nucleara, dupa accentul politic pus pe marile colaborari nucleare internationale, fara sa aiba un accelerator modern, fara sa se intereseze citusi de putin de aplicatiile nucleare in stiintele vietii, in radiochimie, in multiplele intreprinderi civile, si fara sa progreseze citusi de putin in singura problema nucleara stringenta ce ne-a mai ramas: soarta reactorului de la Magurele, soarta viitoare a celui de la Pitesti, implicarea in exploatarea si extinderea centralei de la Cernavoda. Constat ca megalomania si emptitudinea de vorbe nu au pierit de la Magurele, nici din Romania. Mai trebuie un 22 Decembrie la romani!

Constat iarasi, dupa accent, ca Romania este si o mare putere spatiala, o mare putere a vazduhului, fara sa aiba nici macar un om pe Luna (desi toti managerii de cercetare din Romania sint lunatici, un alt paradox romanesc), si va participa la marile cercetari spatiale planetare ce au loc toate in aer si in spatiu vid. Se urmareste probabil ca Romania sa cucereasca spatiul cosmic (dupa ce a cucerit planeta cu originalitatea politicii ei de cercetare stiintifica), si sa umble dupa viata pe Marte, pentru ca propria ei viata si-a distrus-o, dintr-o mica neatentie democratica.

Si mai constat ca Romania, pudibonda, din modestie, ca o mireasa noua, nu abordeaza in cercetarea ei stiintifica lucruri de imediata aplicabilitate si relevanta, precum materialele, laserii, electronica, mai mult, stiintele "complexe" ale mediului, climei, etc, pentru ca sint minore, murdare (ne minjesc miinile "curate!"), rusinoase, si nu se merita sa traiesti in cercetarea stiintifica romaneasca daca nu ai un "program maret si excelent" (adica nu dai un tun mare), preferabil cu nemtii sau cu americanii, unde "cunoastem noi pe cineva". "Or la nivel planetar, egal cu Dumnezeu, or mai bine de loc!". Si a cazut de la balconul CC-ului, de l-au luat cu elicopteru'. Ce s-or face, ma intreb, saracii, cei ce nu lucreza in "mare"? Cit de riiosa trebuie sa fie capra Romaniei, de tine coada atit de sus?

Am aplauda cu totii daca Romania ar participa la un mare "program international universal de

materiale" si, in contraparte, ar ridica in Romania un mare institut de cercetari in materiale, laseri, electronica, chimie fizica. Dar nici asta nu e.

Fiindca aici adevarul doare. Doare rau. Iata-l, cum suna. Laserii, materialele, electronica, etc, stiintele complexe, sint cercetari serioase, multe strategice, ce implica bani, interese importante, pentru ca sint aplicabile si relevante social si economic relativ imediat, au piata mare, asa ca Romania fuge si se fereste sa participe in astfel de treburi serioase, ar insemna munca, responsabilitate, cistig cinstit. Ceea ce nu trebuie la romani. La romani trebuie vopsit gardul, pus in fata un leopard academician de plus care sa hamaie ca facem din plin si de-alde de-astea (sanchi!), nanotehnologii mici, mici de tot, de exemplu, atit de mici ca nici nu se vad! Si cu asta am terminat, ne-am facut politica si aici, am luat ochii lumii si fata prostului, am mai ciugulit niste bani de la smecherul asta de guvern roman, care e asa de corupt!

Ne vedem in continuare de politica mare in cercetare, grandioasa, sa luam fata fraierilor cu marile experimente nucleare si spatiale, unde nu e cistig, e pomana de la guvern, nici munca, nici cine sa te verifice, nici responsabilitate, se merge numai pe complicitate, si mai e si pe teritoriu strain. Cum e mai bine!

Asa se distruge cercetarea romaneasca. O distrug politicienii, managerii si administratorii de cercetare, si poporul de cercetatori stiintifici care nu striga hotii cind e furat, nici criminalii cind e agresat!

2. Al doilea, "evaluarea tuturor unitatilor de cercetare din Romania exclusiv dupa criteriile recunoscute pe plan international (articole in reviste cotate ISI, brevete) si prioritati nationale, ierarhizarea valorica a acestora si identificarea celor mai performante unitati de cercetare (centre de excelenta)".

Aceasta "masura" este absolut hilara. Nu toate domeniile de cercetare sint la fel, nu toate au "reviste", sau tot atitea reviste, asa ca este inoperant. Brevete? ce fel de brevete, nationale sau internationale? Ca e o mare diferenta. Si cite publicatii ISI fac un brevet? Cum masuram lucruri incongruente? Nu stiu cine sint autorii acestui document, dar e limpede ca nu sint stiintifici. "Prioritati nationale"? Sint ele definite? Sau revenim?

Si apoi "ierarhizarea valorica, excelenta si performanta". Vorbele uzuale, mari si goale. Pe astea le finantam, pe restul le desfiintam. Ce ne facem daca un institut e foarte bun, dar nu excelent? Il desfiintam? Daca raminem numai cu excelentii, inevitabil ca logica atunci unii vor fi "excelent de excelenti", altii numai "foarte buni excelenti", altii numai "buni excelenti", etc. Pe ultimii ii desfiintam? Mergem la absurd? Eu sint gata, as merge!

Nu doresc oare autorii acestui studiu (pe care, repet, nu-i cunosc) eugenia cercetarii stiintifice in Romania? De ce nu? Sa-i "radem" pe toti din cercetarea stiintifica din Romania, sa raminem numai noi, astia "excelentii". Sa ramina numai "rasa alba, excelenta", ariana, "mioriticul ciobanesc" international, "gigantul de Carpati, marele alb, Moby Dick-ul de Ferentari". Pacat ca sint asa de mici, asa hitleri ar fi iesit din astia!

Documentul esueaza in a vedea ca bugetul cercetarii in Romania este 0.2% din PIB, si ca daca am mai si desfiinta institutele "neperformante" am reduce acest buget la 0.1%, sau la 0.01%. Cine e "performant" in conditii de grava mizerie, asa cum e cercetarea din Romania, cine e performant intr-o cercetare nesalarizata, asa cum e cercetarea din institutele nationale ale Romaniei? Daca nu supraoamenii, rasa ariana, imbuibatii cu publicatii false, care confunda rezultatul cu publicatia gresita?

Nimeni nu spune ca nu trebuie efectuata o reorganizare a cercetarii stiintifice in Romania, dimpotriva, toti spun asta, e absolut necesar. Dar o reorganizare trebuie indreptata, ca toate cele, catre bine, nu catre rau. Nu e nici o nenorocire daca desfiintam institute, sau le reorientam, sau

le reorganizam, dar ce facem apoi? Pe ce ne bazam? Unde e constructia? Reducem cercetarea la Romania pina la desfiintare completa, sau o dezvoltam? De ce nu construim noi institute, de ce nu atragem noi oameni la cercetare, de ce nu eliminam in primul rind lipsa de finantare, abuzurile, fraudarea si coruptia, prin schimbarea legilor inepte si distructive si prin schimbarea si pedepsirea managerilor si politicianilor vinovati, si numai apoi sa facem o evaluare, o reorganizare, o reasezare, etc? Nu avem cu cine? Nu sint profesionisti la Romania in cercetare? Pleaca tinerii? I-auzi! Mai intii, cine spune asta? Spune vreun profesionist de cercetare asta? N-am auzit. Nu cumva asta o spun coruptii si fraudulentii interesati? A bagat Romania bani in cercetare si totusi i-au mai plecat inca tinerii de acasa? A infiintat Romania un nou institut de cercetare, l-a echipat modern, si totusi nu s-a gasit nimeni sa lucreze in el? A eliminat Romania umilinta, injosirea si fraudarea din cercetare si totusi tinerii au plecat, "creierile" s-au fript si au fugit? Va spun ca incepind cu 2000 la mine s-au intors 3 fosti tineri din America, cu doctoratul facut acolo, care voiau sa lucreze in cercetarea din Romania. Pe doi "nu s-a putut" sa-i angajam. Acum, incercam cu un al treilea, "poate se poate". Nu avem profesionisti care sa construiasca cercetarea in Romania? Dar academia "romaneasca" geme de "personalitati recunoscute international", geme de ISI si de tot dichisul. De ce nu-i chemam la (re-) constructie? Nu geme? Nu ne lasa guvernantii, domnule? I-auzi, pe noi managerii pusi de ei prin concurs, oamenii lor, "sculele" lor, au ajuns acum sa nu ne lase sa facem treaba in cercetare? I-auzi! Dar de demisie au auzit managerii si administratorii de cercetare din Romania, care se sacrifica, in cariera si ce-au ei mai scump pe altarul patriei, blocati in planurile lor generoase si vizionare de reconstructie de catre guvernantii obtuzi? Nu ne lasa legile Romaniei? I-auzi, rele legi astea ale Romaniei, asa aspre! A, au fost deja si sint in politica cercetarii marile "personalitati romanesti si recunoscute international", si-au bagat deja coada si nasul al lung, si a iesit prost? Ei, atunci, asta inseamna ca noi ne-am cam orientat prost, si ne cam orientam prost, inseamna ca o fi ceva nasol si naspas si in neregula si cu academia asta "romaneasca", si cu ISI, si cu publicatiile, si cu universitarii astia cu morga de carton, or fi confectionati de hirtie, o fi ceva. Ce e, ce e, ce sa fie, ce sa fie, ghici ghicitoarea mea! O pasarica imi sotteste ca e minciuna si hotie, simplu de tot.

Si daca facem toate astea, cele bune, si tot nu reusim, si cercetarea la Romania tot nu e "performanta", chipurile, atunci, asta e, mai mult nu se poate, nici macar la noi. Acu' nici sa concuram America nu e bine, ca patim vreun conflict cu NATO, si ne ia stiinta aia buna, cum altora altele.

3. Apoi trei, normal, marota noastra, "experti straini" pentru evaluarea proiectelor de cercetare (saracii manageri, tot cu gindul la turism! "Neplimbati mai sint, Doamne, oamenii astia! Indurate, Doamne, de ei si plimba-i nitel, cit mai departe, si cit mai de tot!").

N-am auzit nicicind de un expert in evaluarea de proiecte. Sau de expert in general, in toate si orice. Exista experti in domenii profesionale restrinse, cu cit mai experti cu atit mai limitate "domeniile" lor. Ce o sa facem? De unde experti? Citi ne trebuie, daca diviziunea este asa de fina? Poate ni-i aduc tot cei care propun aceasta masura? Adica ei fac regulile, ei ne judeca! Sau vine fiecare aplicant de proiect cu expertul lui de la..., pardon, de-acasa. Dar sa fie strain, deci si aplicantul ar trebuie sa fie strain. Eu zic sa ne mutam cu totii in America, sau in Germania, si sa venim in Romania numai vara sa facem proiecte si politica cercetarii sitiintifice.

Documentul esueaza lamentabil in a vedea ca proiectele de cercetare trebuie sa fie aditionale la fondurile de cercetare, ca o cercetare trebuie mai intii salarizata, conditionata si numai apoi, eventual, "proiectata". Si documentul mai esueaza inca in a vedea ca o conditie necesara pentru evaluatorii de proiecte de cercetare este independenta lor financiara in propria cercetare, apoi independenta lor profesionala, ceea ce este practic aproape imposibil, fiindca expertul nu e Dumnezeu, ca daca omul e expert in domeniu are si interese competitive cu aplicantul, si iata cita "obiectivitate" se naste din astfel de ineptii. Ca nu e mare lucru, daca sint expert si proiectul e bun, sa-l resping si

sa-l copiezi! Aplicantul e infundat, eu i-am luat fata, si mai am si bani in buzunar, de la evaluare! Ca documentul se face ca uita ca "teoria proiectelor" este practicata ca o sursa mascata de plagiarism in cercetare, si de "tras cu ochiul", si ca exact in aceste scopuri a fost "inventata" de "inventatorii" ei (stiu autorii documentului cine sint acesti "inventatori"?). Ca a fost inventata chiar de repetenti neprinsi care nu-si puteau trece examenele decit copiind, de unde se intelege marea ei trecere la politicienii si administratorii de cercetare din Romania. Ca la fel e si cu "peer review"-ul, ca sintem egali rau de tot, eu scratch your back, you scratch my back, numai ca el ma freaca pe mine si la salariu, si la conditiile de cercetare, si la proiecte, iar eu nu mai apuc sa-l frec de loc pe el, ca e expert strain si fugi la el in tara lui cind dau si eu sa-l frec, si foarte mai egali sintem noi astia, ca "peers". Desteapta treaba. In stiinta egalii sint practic imposibili, doi sint egali numai citeodata si din cind in cind, si numai in fata unei probleme, si numai cind recunosc ca nu stiu s-o rezolve, etc, etc. Ceea ce e ocazional, temporar, accidental si irelevant, ca egalitatea in stiinta este rezultatul unui proces relativ nedefinit, nu o conditie profesionala, nici sociala. Si ca notiunea a fost inventata (stiu autorii documentului de catre cine si-n ce imprejurari?) si ridicata la rang de "politica stiintifica" tocmai pentru a manipula si domina, pe baza si in virtutea democratiei, fiindca e suficient sa accepti ca esti egal cu ala mai puternic, si, ca prostu', sa nu te feresti, ca ala sa te si cotonogasca deja, si pentru ca nimeni, daca nu e prost sau n-are interese ascunse, nu accepta sa fie egal cu unul mai slab ca el. Ca pina si cei care practica cu oarecare seriozitate, sub presiune, ca n-au incotro, politica proiectelor in cercetare, si a "egalilor de stiinta", nu cei de la Romania care practica astfel de politici in cercetare ca o ciuguleala de bani nemunciti, recunosc lobby-ul si traficul de influenta, si conflictul de interese, si ii pun si pe aplicanti si pe experti sa faca tot felul de declaratii de egalitate, neconflictualitate, necompetitivitate mutuala, etc, etc. De unde rezulta ca ne-am incurcat rau cu aceasta prostie de "competitie pe baza de proiecte evaluate intre egali" pe care Romania, in prostia ei adinca, o absolutizeaza in cercetarea stiintifica. Si ca toata lumea recunoaste ca o astfel de "politica de cercetare" naste abuz, fraudă si coruptie, si ca e bine s-o iei cu sare, si sa ai agentii specializate, ce pot fi trase la raspundere, care sa organizeze cu grija, si cu oameni de caracter, toata aceasta nebunie, ceea ce e mai greu la Romania.

Iar despre expertii straini pe care documentul ii propune, trebuie sa ne asiguram ca nu sint oamenii nostri din Havana, apoi trebuie sa-i platim, ca n-or face-o gratis, apoi sa ne asiguram ca chiar sint experti (cum?) nu complici (asta e mai usor!), apoi trebuie sa nu-i dam salariu cercetatorului roman care n-a trecut de expert, adica ii platim pe altii ca sa avem motiv sa nu ne platim pe noi. Si ca n-ar fi mai bine sa asiguram o anumita independenta financiara decenta in tara cercetatorului in profesia lui, ca sa avem de unde extrage experti normali si relativ onesti?

Si mai apoi, nici un om serios nu vine din tara lui in Romania sa faca pe expertul sau evaluatorul, chipurile, de proiecte. Nu vine, pur si simplu. Asa e omul serios, isi vede de treaba lui, nu-si baga nasul unde-i nu-i fierbe oala. Cei ce ar veni sint tot plescari, lichelute marunte, atrasi de turism cu iz exotic, etc, etc.

In fine, ma opresc, in ciuda ineptiilor de anvergura pe care documentul le etaleaza. Ma depasesc chiar si pe mine.

Concluzia mea este ca documentul dovedeste o totala lipsa de intelegere a cercetarii stiintifice, o completa inadecvare la realitate, o profunda lipsa de simt practic, asa ca m-a convins ca, intr-adevar, provine de la managerii de cercetare din Romania de azi.